

"מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים י, י"ב)

מחצבים

מחצבים- שינוי תודעה אסטרטגי

אזח"י

אסטרטגיה חינוכית ישראלית

לשם העמקת החשיבה לקראת מילוי המשימה החינוכית הגדולה הזו אנחנו מגבשים צוות של מחנכים ומחנכות בעלי חזון ויכולת מנהיגות, שסוגיית החינוך לאמונה וליראת שמים בוערת בקרבם. יחד נלבן את הסוגיות החינוכיות הבערות כדי למצוא פתרונות ודרכים עדכניות ומתאימות להצמחת הדור הצעיר, וכל זאת בתיאום ובשיתוף עם הוועדה המייעצת, שהיא ההנהגה הרוחנית והחינוכית של התוכנית.

הוועדה המייעצת

הרב שמואל אליהו – רבה של העיר צפת, מחשובי מנהיגי הרבנים של הציונות הדתית; מלווה את התוכנית משלבי התכנון הראשוניים ועד היום.

הרב יורם צהר – ראש אולפנת כפר פינס לשעבר, העמיד תלמידות ומחנכות הרבה; מביא מניסיונו העצום כראש אולפנה במשך למעלה מ־35 שנים, מייעץ ועומד בראש ועדת ההיגוי של התוכנית.

הרב דודי פוטש – מחנך ותיק, במשך כמה שנים היה מנהל ישיבת מצפה יריחו, במקביל עוסק בתורת הפנים; מביא מבט רחב ועמוק על הסוגיות החינוכיות החשובות שעל הפרק.

הרב יצחק דור – ראש ישיבת חורב בירושלים כבר למעלה מ־20 שנה; מלווה את יוזמי התוכנית ומייעץ במשך תקופה ארוכה, מביא מניסיונו הרב בהבנת נפש הדור בכלל ובני הנוער בפרט.

"הביטו אל צור חֲצִבְתֶּם" (ישעיהו נ"א, א')

מחצבים – הקמת צוות משימה לבניין הרוח

אנחנו מבקשים לגעת במחצב שממנו חוצבנו כעם. לחשוף את החלקים העמוקים – והלא תמיד מודעים – של עם ישראל; לחבר את בני הדור הצעיר לשרשרת הדורות מתוך זיקה עמוקה למסורת ישראל סבא, פשוטו כמשמעו. מתוך כבוד וחיבה עמוקה למורשתם של הדורות הקודמים אנחנו מביטים קדימה, אל מגמות העתיד של דורות תחיית עם ישראל בארצו.

החזון

● לגדל ולחנך דור של אנשים יראי שמים, גדולים וישרים, ההולכים ומממשים את חזון אבותינו הקדושים, אשר יראתם קודמת לחוכמתם, ומתוך כך פועלים בכל מרחבי החיים. מקיימים ממשק שלם ואידיאלי של חיבור בין תורה לחיים, בין קיום למשמעות ובין קודש לחול. סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

● לתת מענה לתביעה לאומית עמוקה לבירור ודיוק הזהות, שבמרכז הבנת מערכת היחסים הבריאה והמאוזנת בין הפרט והכלל והנחלתה, מתוך מחויבות לאומה וליהדות.

דור שגדל לאור חזון זה, בכוחו להוביל את החברה הישראלית כשהיא מאוחדת אל עבר ייעודה הנבואי וההיסטורי בתהליך צמיחת גאולתנו.

מחצבים

5	 החזון
6	 משבר כמחולל צמיחה
8	 מענה אסטרטגי
10	 קריאת כיוון
12	 השפעה על משפיעים
14	 תוכנית חומש להכרעה אסטרטגית
16	 מחצבים – עקרונות מנחים
18	 הכשרה מעוררת השראה
20	 תוכנית הלימודים המפורטת

רקע

זה כבר לא סוד שבקרוב בני הנוער בציבור הדתי-לאומי יש משבר רוחני. הסטטיסטיקות מדברות על היקף של בין 30 ל-40 אחוזי נשירה. מעבר לכך, ישנם תהליכי שחיקה לא מבוטלים 'על הרצף', שאינם באים לידי ביטוי בסטטיסטיקות היבשות.

זהו היקף שאינו משקף רק בעיה מגזרית אלא לאומית. לפיכך קיבלנו החלטה להתפנות למתן מענה אסטרטגי לצמצום התופעה ולייצר תהליך של צמיחה.

הקמנו את מכון אח"י – אסטרטגיה חינוכית ישראלית, מכון מחקר שמטרתו לברר מה הגורמים העיקריים למשבר ולבחון כיצד לחולל מתוכו את הצמיחה לקומה הבאה.

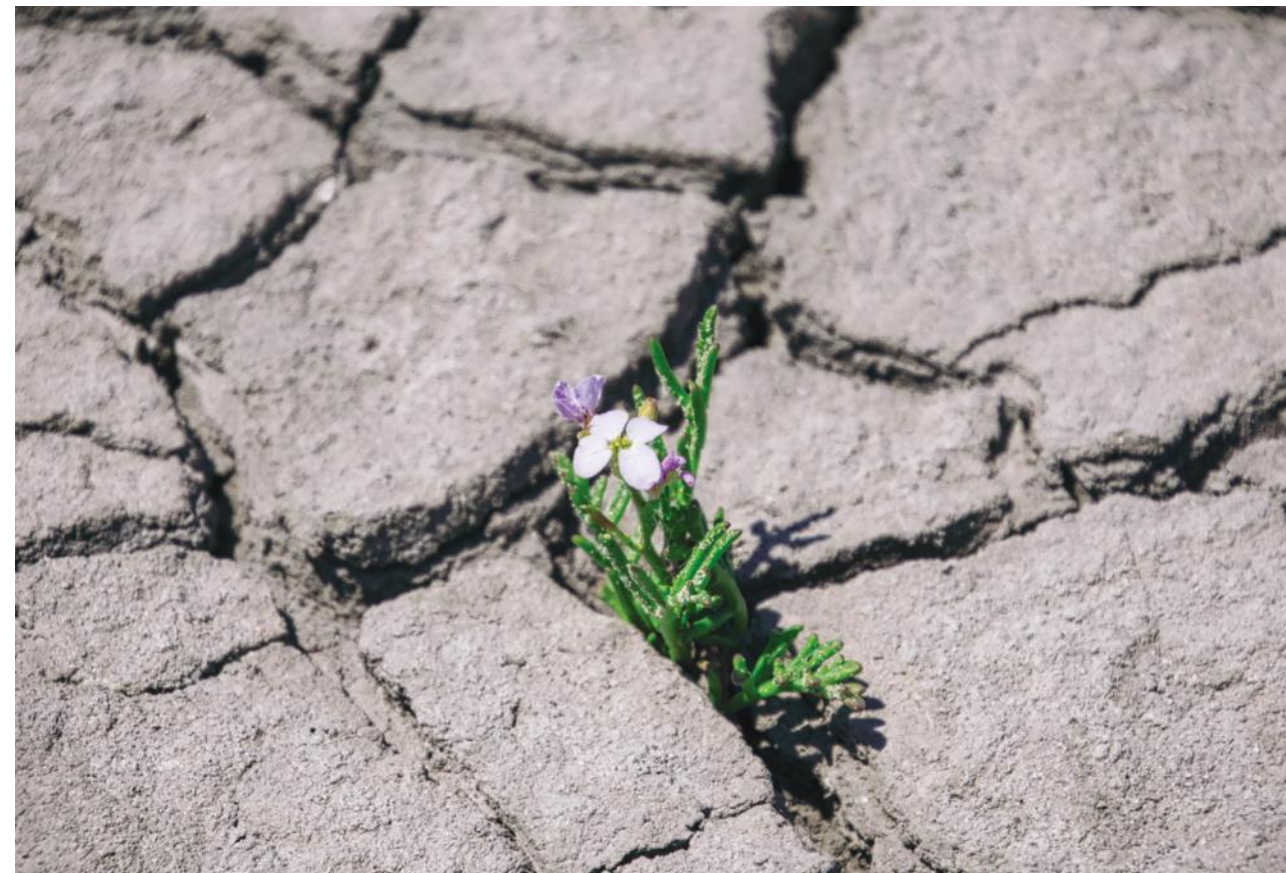
במסגרת המחקר נפגשנו עם אלפי בני נוער, מאות אנשי חינוך ועשרות ראשי מוסדות בקשת חברתית וגיאוגרפית רחבה.

התובנות המרכזיות

א- מאז ראשית התחייה נטל על עצמו הציבור הדתי-לאומי לגוון את המשימה המורכבת להחזיר עטרה ליושנה ולקיים בשלמות את הממשק בין תורה לחיים ובין קודש לחול. משימה זו יוצרת התמודדות קשה ומתמדת, ומחייבת בהירות ודיוק רב. על כן היא גובה ממנו מחיר יקר.

ב- זיהינו שהנוער בכלל – ובתוכו הנוער הדתי-לאומי – שחי כיום בעולם פוסט מודרני, גדל כמו חולות נודדים ללא שורשים, עם חוסר בולט של זהות והזדהות. עולם הערכים שלו מבולבל והוא קרוע בין התביעה הקיומית הטבעית לבין השאיפה למשמעות.

מקובלים אנו שהמשבר הזה מעיד על תביעה עמוקה בנפש הדור, לראות את התיאום ההרמוני שבין קיומיות לחיי קודש משמעותיים.

משבר כמחולל צמיחה

תוכנית מחצבים הינה מענה אסטרטגי לאתגר הלאומי של עיצוב הזהות היהודית של מדינת ישראל.

המענה האסטרטגי מבוסס על מהלך של 'השפעה על משפיעים' בשני קווים מקבילים **האחד** – תנועת מלקחיים מול גורמים ברמה הלאומית – מנהיגים, אנשי רוח ומוסדות ממשלתיים; ובה בעת מול שכבת המחנכים ואנשי השטח. **השני** – עבודה מן הפנים אל החוץ – יצירת מהלך עומק משמעותי בבחינת 'לחזק את המחוזקים', שיהווה מודל ועוגן בריא למעגלי השפעה הולכים ומתרחבים.

כדי להוביל את התהליך אנו מבקשים ליצור קבוצה רחבה בפריסה ארצית של מחנכים ומחנכות יראי שמים, חדורי תודעת שליחות ובעלי משנה סדורה, שיהוו דמויות מופת וינחילו לדור הצעיר זהות יהודית שלמה, איתנה ומאתגרת. קבוצה שבכוחה להצמיח דור חסין בפני אתגרי התרבות, בעל עמוד שדרה רוחני זקוף, אשר ימנף את האתגרים הללו לפעולות משמעותיות שיצרו תהודה והשפעה רחבה.

דור כזה יוכל לחבר את כל חלקי החברה בישראל לחזון משותף של זהות יהודית מקורית, שורשית ועדכנית.

מחצבים היא תוכנית ליווי, הכשרה והעצמה המיועדת לנציגות איכותית של מחנכים ומחנכות שיוכשרו להפגיש את הנוער עם 'אומר החיים' השלם והמקורי של התורה ולגדל אנשי אמונה מתוך זיכוך הזהות הדתית-לאומית. התוכנית מונחית על ידי תלמידי חכמים בעלי ניסיון חינוכי ארוך שנים.

ממקף לעמוד שדרה

כאמור, השלכות המשבר אינן מגזריות. כבר בראשית ימי התחיה זיהה הרב קוק זצ"ל שלושה כוחות שמתאבקים במחנה: הקודש, האומה והאנושיות (הדתי, הלאומי והליברלי), וקרא לכוח רביעי שיתכלל את כל הכוחות למהלך אחדותי שלם ממקור הקודש.

זה אמור להיות תפקידה ההיסטורי של הציונות הדתית, אך למעשה בעבר מנהיגי הציונות הדתית נהגו לכנות אותה 'המקף' המחבר בין הערכים הללו, הוי אומר גם ציוני וגם דתי, גם תורה וגם עבודה. אולם לפי מודל זה לא ברור מהו הרעיון המסדר שמארגן את כל הכוחות לישות אחת, מה מקומו של כל חלק ומה מערכת היחסים ביניהם.

היום יותר מתמיד אנחנו נתבעים לממש את חזונו המדויק של הרב קוק ולהרים את כלל כוחות החיים אל הקודש. מודל שלם זה בעצם מהווה עמוד שדרה המחבר חיבור חי ואורגני בין המוח לאיברים; בין הקודש לחול; בין האנושיות ללאומיות.

ככל שהציונות הדתית תדייק את **זהותה** – כך תוכל להציב **חזון** ולשמש מודל לחיקוי לכלל האומה, ולממש את **שליחותה**.

קריאת כיוון

מודל עמוד השדרה כתפיסת הכרעה לאומית אסטרטגית

השפעה על משפיעים

שמים את המחנכים במרכז

האתגר, הפתרון והשיטה

האתגר – יראת שמים בעולם קיומי

בעולם מודרני של שפע, חוויה וריגושים, העולם הקיומי והסיפוקים המידיים נוכחים באופן ניכר בחיינו, ולא פעם זה מאפיל על העולם הפנימי והערכי ומסיח את הדעת ממנו. החשיפה לאפשרויות רבות במגוון תחומים מקשה על הנוער להיפגש עם ערכים ולבנות בקרבו בניין ערכי וחזון ארוך טווח מתוך יראת שמים עמוקה ואיתנה.

הפתרון – זהות מדויקת

הזהות הדתית-לאומית תובעת קומה יהודית שלמה והרמוניה בין העולם הקיומי והעולם הערכי. הדרך הזו מורכבת, ומחייבת בירור מעמיק ומדויק כדי לבנות זהות שתיתן חוסן בפני אתגרי השעה ותוביל להמשך הגשמת חזון התקומה והתחיה של עם ישראל.

השיטה – הכשרה, ליווי והעצמה של המחנכים

המחנכים והמחנכות הם המעצבים של תפיסת העולם של הדור הבא. על כן בכוחם להוביל שינוי חברתי כולל ומעבר מדגש על הקניית ידע לחינוך ליראת שמים. אנו רואים בהם שותפים אסטרטגיים לבירור הזהות ולהנחלתה.

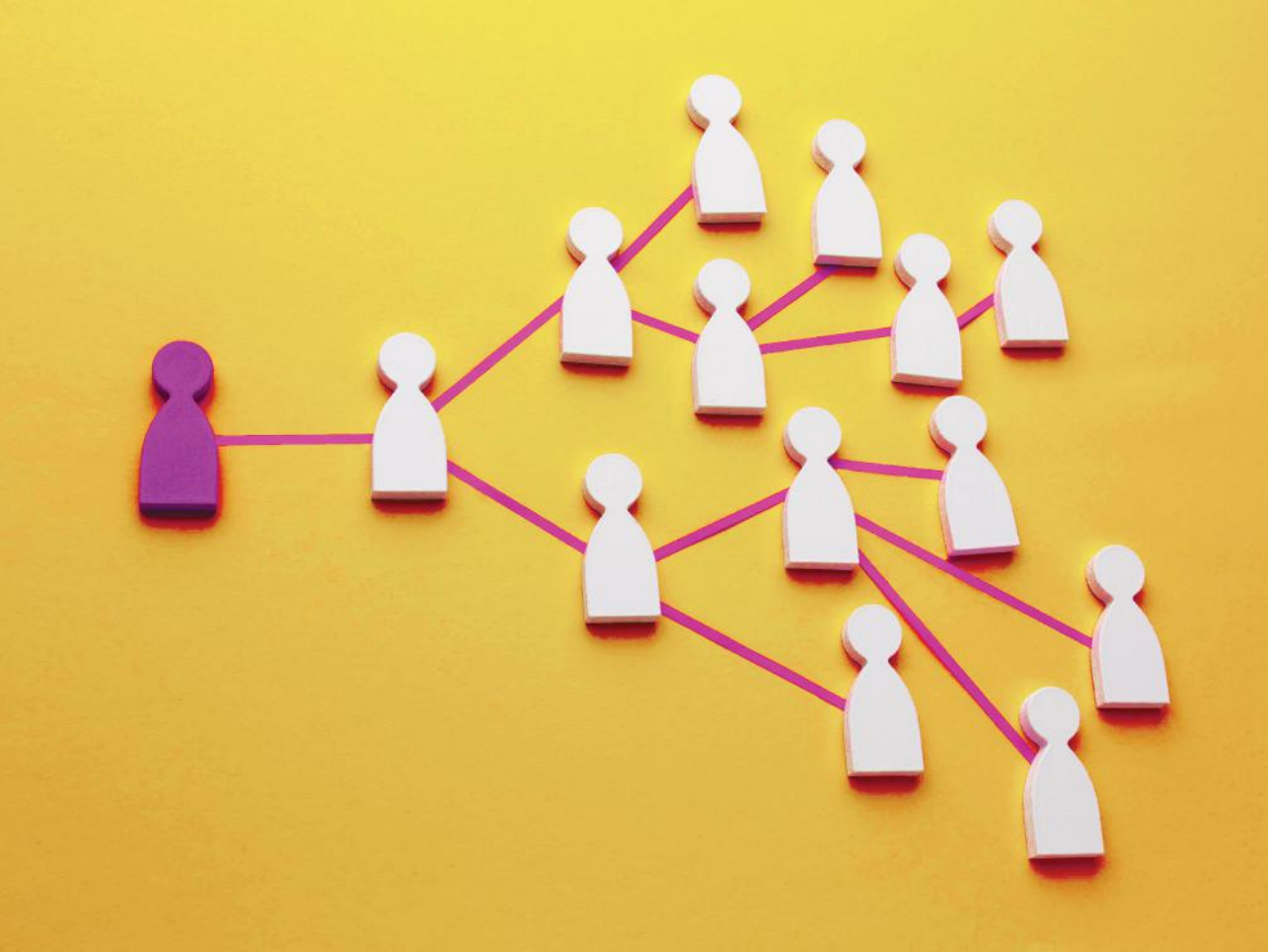
השפעה ישירה - המחנכים יבואו במגע ישיר עם עשרות תלמידים בשנה.

500 = 5 X 100
מחנכים שנים מחנכים

כל מחנך משפיע באופן ישיר על כ־100 תלמידים,

מעגל השפעה ישיר על כ־50,000 בני נוער, שהם כלל הנוער במערכת החמ"ד בגיל תיכון. ←

השפעה עקיפה - בוגרי התוכנית יהיו מנהיגים חינוכיים מובילים שיעוררו את השיח ואת התודעה בקרב כלל המורים במוסדות שבהם הם מחנכים, יטמיעו את השיח של ההשתלמות במערכת החינוך בכללה וירחיבו את מעגלי ההשפעה.

תוכנית חומש להכרעה אסטרטגית

מחצבים

עקרונות מנחים

האם אתה רואה את משימת החינוך כשליחות חייך?
מקומך איתנו!

עקרונות התוכנית: קבוצת איכות, שיתוף, לימוד מעמיק,
ייקור המחנך, יצירת קהילה והובלת שינוי

נבחרת של מחנכים

בתוכנית הזו תהיה חלק מקבוצת איכות יוצאת דופן שנבחרה בתהליך מיון קפדני וסדור על מנת לאתר את מיטב הכוחות בעלי פוטנציאל המנהיגות המתאימים לחולל שינוי. תהליך המיון כולל ארבעה שלבים: שאלון הרשמה ראשוני, ממליצים, יום הערכה, ראיונות קבלה מול נציגי התוכנית

צוות משימה וחשיבה

התוכנית מבוססת על **למידת עמיתים** – התייעצות וחשיבה משותפת על אודות האתגרים והפתרונות שנמצאים על סדר היום של מערכת החינוך. נקיים באופן מתמיד דיון, חשיבה ויצירה של משתתפי התוכנית בהנחיית צוות מחצבים.

למידה מעמיקה

תוכנית ההכשרה מבוססת על למידה משמעותית וחיבור מתמיד בין תאוריה למציאות, בעזרת בירור ערכי תוך הקניית כלים מקצועיים. 120 שעות ב־20 מפגשים הכוללים מפגש עם גודל באמצעות דמויות מעוררות השראה והקניית ידע איכותי מהמעלה הראשונה.

מורא רבך כמורא שמים – לייקר את המחנכים:

אבן יסוד בחינוך מוצלח היא דמות המחנך לכן שמנו לנו למטרה לייקר את המחנכים באמצעות:
א. תהליך הצמחה והתקדמות מתמדת
ב. הכשרה יוקרתית, ליווי משמעותי ותגמול הוגן שיאפשר התמסרות לתהליך

קהילת מחנכים מנהיגים

המטרה היא ליצור מקרב המשתתפים בתוכנית קהילת איכות שתמשיך את הקשר לטווח ארוך בתוכניות המשך ובשיתוף עמיתים. בדרך זו יתאפשרו צמיחה והתפתחות מתמדת והובלת תהליכים בעלי השפעה.

מחנכים מובילי שינוי

הובלת תהליכי שינוי מבוססת על מחקר, ידע וניסיון. המחנכים יצרו ויובילו תהליכים ויטמיעו תוכניות ומיזמים בעשרות מוסדות הלימוד מדי שנה. תהליכים אלו יצרו תהודה רחבה שתשפיע על הלך הרוח הציבורי במעגלים הולכים ומתרחבים ותיגע בכלל החברה היהודית בישראל.

התוכנית תפעל בשלושה אפיקים:

הרמת הרוח –

א. מפגש עם תכנים בגובה רוחני מפי גדולי הרוח של הדור, שיצמיחו את הקומה הרוחנית של המחנכים עצמם.

ליבון סוגיות השעה –

ב. אפיון האתגרים המשחרים לפתחנו ולמידת דרכי ההתמודדות עם סוגיות רוחניות ותרבותיות.

הקניית כלים –

ג. מעולם הנפש, הנחיית קבוצות, כלי חשיבה וניתוח, כלים אסטרטגיים, כלים לניהול ולהנעה של צוות חינוכי.

ליווי והטמעה לאורך זמן

נשאף להקים קבוצות מקומיות בהובלת בוגרי התוכנית אשר ימשיכו ללמוד ולהתפתח באופן מתמיד. בקבוצות אלו יהיו שותפים מחנכים נוספים ממוסדות הלימוד שאליו משתייך בוגר התוכנית, וידריך אותן איש חינוך ותיק ובעל ניסיון רב.

קבוצות אלו יהיו מעין 'בתי מדרש לחינוך', ויאפשרו הרחבת מעגלי השפעה ושיח חינוכי עמוק ותכוף בעשרות מוסדות ברחבי הארץ. באמצעות מיזם זה ייהנו מוסדות רבים מניסיונם העשיר של אנשי חינוך שהותירו חותם משמעותי ומן התכנים העדכניים שנלמדים במסגרת התוכנית.

הכשרה מעוררת השראה

התוכנית כוללת הרצאות וסיורים; פגישות עם דמויות מעוררות השראה; מפגש בלתי אמצעי עם מנהיגים רוחניים וחינוכיים, בעלי ניסיון ומסורת חינוכית עשירה; הרצאות מפי מומחים בעלי ידע וכלים בתחומים שונים התורמים לחינוך ליראת שמים ולהנחלת. מפגשים אלו והחשיפה לאתגרים ולהזדמנויות תוך שיח מתמיד ופורה של למידת עמיתים יוצרים תשתיות ידע ודרכי חשיבה חדשות ומפתחים מבט מעמיק על אתגרי החינוך העדכניים.

